

Mødet den 16. Maj 1918.

Fraværende: Søren Nielsen, Simonsen.

1. (J. Nr. 91—1918). Skrivelse af 2. Maj 1918 fra Indenrigsministeriet med Samtykke til **Købet af Ejendommen Matr. Nr. 15 a i Stautrup.**

Toges til Efterretning.

2. (J. Nr. 60—1918). Skrivelse af 10. Maj 1918 fra Indenrigsministeriet med Samtykke til, at **Udgiften til Etablering og Drift af Folkekøkkenet i 1917—18** man afholdes som Dyrtidsudgift i Henhold til Dyrtidslovens § 2.

Toges til Efterretning.

3. (J. Nr. 11¹—1918). Indenrigsministeriets Approbation paa en **Købekontrakt** med Sagfører V. Harden angaaende en Villagrund.

Toges til Efterretning.

4. (J. Nr. 123—1818). Anvisning af **Kommunens Andel, 166 Kr. 48 Øre, i Afgiften af Totalisatorspil** for 1917—18.

Toges til Efterretning.

5. (J. Nr. 43—1918). Skrivelse af 25. April 1918 fra Undervisningsministeriet om, at »Udvalget for Højskolen for arbejdsløse i Aarhus«, vil kunne paaregne et **Statstilskud til Undervisningsvirksomhed for arbejdsløse i Aarhus** svarende til det Tilskud, der maatte blive ydet fra anden Side,

dog ikke ud over 25 Kr. maanedlig pr. undervist Elev.

Toges til Efterretning.

6. (J. Nr. 125—1918). Skrivelse af 18. April 1918 fra Undervisningsministeriet angaaende **Anvendelsen af Betegnelsen Adjunkt for Lærere ved kommunale Skoler.**

Toges til Efterretning.

7. (J. Nr. 119—1918). Skrivelse af 11. April 1918 fra Undervisningsministeriet om, at der er bevilget **Overlærer A. Müller Afsked** med Pension fra 31. Juli 1918 at regne.

Toges til Efterretning.

8. (J. Nr. 124—1918). Skrivelse af 22. April 1918 fra Skoledirektionen om, at der er bevilget **Lærerinde Dorteia Nielsen Afsked** fra 30. April 1918 at regne.

Toges til Efterretning.

9. (J. Nr. 138—1918). **Den gamle Borgmestergaards Status** pr. 31. Marts 1918.

Toges til Efterretning.

10. (J. Nr. 143—1918). **Snekastningsregnskabet** for 1917—18.

Toges til Efterretning.

11. (J. Nr. 23⁴—1918). **Regnskab for Aarhus Museums historiske Afdeling** for 1917—18.

Toges til Efterretning.

12. (J. Nr. 99—1918). Meddelelse fra Skatteinspektøren om **Udleveringen af Dyrtidsmærker for Januar Kvartal 1918.**

Toges til Efterretning.

13. (J. Nr. 153—1917). Meddelelse om **Overligningskommissionens Forandringer i Tillægsligningerne.**

Toges til Efterretning.

- 14 (J. Nr. 131—1918). Indstilling fra Havneudvalget angaaende **Optagelse af et Laan paa 3 Millioner Kroner til Aarhus Havn.** — 2. Behandling.

Indstillingen vedtoges.

15. (J. Nr. 150—1918). Indstilling fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse om, at Byraadet tiltræder følgende Overenskomst angaaende **Indretning af en Idrætspark og Stadion:**

»Mellem Aarhus Byraad paa Aarhus Kommunes Vegne og Selskabet »Aarhus Idrætspark og Stadion« ved dettes Forretningsudvalg er indgaaet følgende

O v e r e n s k o m s t.

1.

Aarhus Byraad overlader Selskabet sukcesivt det paa vedhæftede Plan viste Areal af indtil c. 24 ha's Størrelse af Marselisborg Ladegaardsskov og Marken Sydvest for samme til Anlæg af en Idrætspark m. v. efter Planer, der godkendes af Byraadet. Arealet indtages efterhaanden, som der bliver Brug derfor, og staar til Raadighed for Formaålet i 60 Aar.

Selskabet, hvis Formaal og Pligt er at drive Idrætsparken og Stadion paa saadan Maade, at de tjener til Fremme af Idrætten, indgaar herved paa straks efter Planernes Godkendelse at paabegynde og snarest muligt fuldføre den paa Planen viste Stadionsbygning, Stadion, Tennisbaner m. m. i saa nøje Overensstemmelse med de approberede Planer som muligt, dog at de projekterede Øvelsesbaner indtil videre udgaar.

2.

Kommunen stiller, naar Kontrakten er underskrevet og Planerne er godkendte i deres Hovedtræk, et Beløb, stort 200000 Kr., til Raa-

- dighed til Anlæggets Udførelse samt forpligter sig til inden Stadionsbygningens Fuldførelse
- at anlægge og fuldføre den paa vedhæftede Plan viste og med a-b-c betegnede Vej af samme Tværprofil som den Vej, der fra Dalgas Avenue fører ind i Skoven,
- at sørge for Afledning af Spildevand og Overfladevand udenfor det Selskabet overladte Areal,
- at føre elektriske Ledninger af fornøden Størrelse for hele Anlægget til Stadionsbygningen, hvorfra Selskabet fører Ledningerne videre,
- at føre Vandledning af fornøden Størrelse til Stadionsbygningen, hvorfra Selskabet fører Ledningen videre, og paa samme Maade føre Gasledning til Bygningen.

3.

Selskabet forpligter sig til at fremskaffe det til Planens Gennemførelse fornødne Beløb af 500000 Kr., herunder indbefattet det i § 2 nævnte Tilskud fra Kommunen paa 200000 Kr. Det samlede Beløb 500000 Kr. skal være til Raadighed for Selskabet den 1. November 1918. Skulde det mod Forventning vise sig, at disse 500000 Kr. ikke skulde medgaa til Planens Realisation, skal Besparelsen tilfalde den i § 4 nævnte Idrætsfond. Hvis Foretagendet ikke kan gennemføres i hele det efter Planerne forudsatte Omfang for de ommeldte 500000 Kr., vil der være at foretage fornøden Reduktion efter nærmere Aftale mellem Selskabet og Byraadet.

4.

Samtlige Bygninger og Sportspladser med alt Tilbehør og Inventar tilhører Aarhus Kommune, medens Selskabet har udelukkende Brugs-

ret over samme, saalænge Anlæget drives efter sit oprindelige Formaal.

Selskabet skal da paa egen Bekostning vedligeholde samtlige Bygninger med Tilbehør og Inventar, Sportsbaner, Veje paa det overladte Areal, Indhegninger og alle for Driften fornødne Redskaber i god og brugbar Stand. Til Sikkerhed for Opfyldelsen af disse Forpligtelser opretter Selskabet et Idrætsparken tilhørende Fond paa mindst 10000 Kr. Idrætsfondens Midler anvendes til Idrætsparkens Drift.

5.

Selskabet udreder samtlige øvrige Udgifter ved Driften og oppebærer samtlige Indtægter ved samme. Alle Takster og Reglementer for Udlejning af Lokaler, Sportsbaner, Skabe, Redskaber m. m. samt Billetpriser skal godkendes af Byraadet.

6.

Selskabet overtager Garantien for Driftsudgifterne i de første 5 Aar fra Indvielsesdagen at regne, hvorefter Kommunen overtager Garanti for Driften.

7.

Skulde det vise sig, at Driften, efter at approberede Afskrivninger er foretaget, giver Overskud, skal dette tilfalde Idrætsfonden.

Skulde Driften af Idrætsparken m. m., efter at Kommunen har overtaget Garantien, give et efter Byraadets Skøn uforsvarligt stort Under-skud, er Byraadet berettiget til 5 Aar efter, at det har overtaget Driftsgarantien, at standse Driften af Idrætsparken som saadan og anvende Bygninger og Arealerne til anden Brug.

8.

Adgang til at benytte Stadion har enhver

Forening, der er Medlem af »De samvirkende Idrætssklubber i Aarhus«.

Selskabet er pligtig til aarlig at afholde mindst

4 Opvisninger i Stadionbygningen.

8 almindelige Fodboldkampe og

2 internationale Fodboldkampe.

9.

For Ledelsen af Selskabet gælder følgende Regler:

§ 1.

Aarhus Idrætspark er Bruger af den af Aarhus Kommune overdragne Idrætspark med tilhørende Stadion og Bygninger. Formaalet er Idrættens Fremme.

§ 2.

Aarhus Idrætsparks Ledelse bestaar af:

a) Repræsentantskabet,

b) Bestyrelsen og

c) Forretningsudvalget.

§ 3.

Repræsentantskabet bestaar af indtil 18 Medlemmer, hvoraf 5 vælges af Aarhus Byraad blandt dets Medlemmer, medens »De samvirkende Idrætssklubber i Aarhus« (S. I. K. A.) repræsenteres foruden ved Formanden af indtil 12 af og blandt S. I. K. A.'s Repræsentantskab valgte Medlemmer. Dog bestaar Idrætsparkens Repræsentantskab i Tiden indtil 1. Oktober 1925 foruden af de 5 af Aarhus Byraad valgte Medlemmer og af Formanden for S. I. K. A. udelukkende af det til Startningen af Aarhus Idrætspark nedsatte Forretningsudvalg, der dog har Ret til at supplere sig med saa mange Medlemmer af S. I. K. A.'s Repræsentantskab, som det selv maatte ønske, selv om Idræts-

parkens Repræsentantskab herved kommer til at bestaa af mere end 18 Medlemmer.

Rep.æsentantskabet vælger selv sin Formand. Ved Afstemning har hvert Medlem 1 Stemme. Almindelig Stemme flerhed er tilstrækkelig til Afgørelse af Sagerne. Dog er ingen Beslutning gyldig, hvis Flertallet af de i Afstemningen deltagende af Aarhus Byraad valgte Medlemmer stemmer derimod.

Forandringer i nærværende Love kan kun ske, hvis $\frac{3}{4}$ af Antallet af Repræsentantskabsmedlemmer stemmer for og Aarhus Byraad approberer Ændringerne.

Repræsentantskabet har Bestemmelsesret i alle finansielle Anliggender og skal approbere alle Overenskomster om Brug af Idrætsparken. Budgettet for Aarets Drift bliver først endeligt ved Repræsentantskabets Vedtagelse og Byraadets Approbation, ligesom Regnskabet for det forløbne Aar skal forelægges dette til Decharge og derefter tilsendes Aarhus Byraad tilligemed en Beretning om Driften.

§ 4.

Bestyrelsen

bestaar af 7 af og blandt Repræsentantskabet valgte Medlemmer, hvoraf 2 blandt de af Aarhus Byraad valgte Medlemmer. Valget gælder for 4 Aar ad Gangen regnet fra en 1. Oktober, første Gang indtil 1. Oktober 1921. Genvalg kan finde Sted.

Indenfor de ved Budgettet afstukne Grænser og med den af § 3 flydende Begrænsning har Bestyrelsen fri Ledelse af Idrætsparkens Anliggender, dog saaledes at de Bestyrelsesmedlemmer, der er valgt af Byraadet, har Ret til, naar de er enige herom, at forlange

enhver Agørelse, hvori de ikke samstemmer med de øvrige Bestyrelsesmedlemmer, forelagt paa et nyt Bestyrelsesmøde, hvori deltager de tre andre af Byraadet valgte Medlemmer af Repræsentantskabet. Hvis da de af disse tre, der deltager i Afstemningen, er enige med de af Byraadet valgte Bestyrelsesmedlemmer, uden at de dog faar Flertal, skal Sagen forelægges Aarhus Byraad, der da afgør Sagen.

Hvis Budgettet ikke kan følges, maa Repræsentantskabsmøde indvarsles til Behandling af de ønskede Bevillinger.

Bestyrelsen konstituerer sig med Formand, Næstformand, Sekretær og Kasserer.

For at en gyldig Beslutning skal kunne træffes, skal mindst fem Medlemmer af Bestyrelsen være til Stede og deltage i Sagens Behandling. Ved Afstemning er almindelig Stemme flerhed afgørende, hvert Medlem har én Stemme.

§ 5.

Forretningsudvalget.

Bestyrelsen vælger blandt sine Medlemmer et Forretningsudvalg paa 3 Medlemmer til Ledelsen af Idrætsparkens Drift. For Forretningsudvalget udarbejdes der af Bestyrelsen en Instruks.

Forretningsudvalget vælger selv sin Formand.

Til en gyldig Beslutnings Vedtagelse kræves, at to af Medlemmerne af Forretningsudvalget er enige om den.

1 af de af Byraadet valgte Medlemmer skal have Sæde i Forretningsudvalget.

10.

Saaframt Hovedplanerne for Anlægget ikke

foreligger færdige til Godkendelse inden 4 Maaneder fra Overenskomstens Underskrift, og Arbejdet ikke paabegyndes senest 3 Maaneder efter Byraadets Godkendelse af Planerne og fremmes som nævnt i § 1, er Byraadet ikke bundet ved denne Overenskomst og kan forlange sit Tilskud tilbagebetalt og de Selskabet til Brug overladte Arealer tilbageleverede i ryddeliggjort og rensat Stand, med mindre Selskabet ikke har kunnet fremskaffe de fornødne Materialier eller Strejke, Lockout eller anden vis major har forsinket Paabegyndelsen eller Fuldførelsen.»

Møller erindrede om, at Sagen angaaende Indretning af et Stadion for godt 2 Aar siden var blevet forelagt i Byraadet. Det kunde den Gang ikke siges, hvor stor Udgiften vilde blive, men det egentlige Spørgsmaal havde ogsaa kun været, om Byraadet vilde medvirke til Sagens Gennemførelse sammen med en Kreds af private Mænd. Sagen blev modtaget med Sympati i Byraadet, idet man fra alle Sider erkendte, at Udviklingsforholdene for Sporten i Aarhus ikke var saa ideelle, som de burde være. Allerede i Begyndelsen af 1911 havde der været Spørgsmaal fremme om Indretning af en Sportsplads, og Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse havde faaet overladt et Areal paa ca. 8 Tdr. Land paa Marselisborg hertil samt en Bevilling paa 30000 Kr. til Pladsens Indretning, men Udvalget havde ikke haft videre Lyst til at arbejde for denne Plans Gennemførelse, da det ansaa Pladsen for vel lille og ikke mente, at man for det bevilgede Beløb vilde kunne anlægge de forskellige Baner. Desuden var Idrætsfolkene delt i 2 Lejre, idet en Del ønskede en Sportsplads, medens en anden Del, Gymnastikforeningen, mente, at de kunde nøjes med den Plads, de havde, og

som der var kostet en Del paa. Udvalget blev derfor efter en Del Forhandlinger klar over, at der ikke var noget at gøre ad den Vej. For godt et Par Aar siden var Direktør Lausen saa blevet valgt til Formand for Aarhus Gymnastikforening antagelig med det særlige Formaal, at han skulde søge at skaffe Enighed mellem Idrætsfolkene og søge anlagt en Idrætspark med Stadion. Det var 2 store og vanskelige Opgaver, der saaledes blev stillet Direktør Lausen, idet det jo ikke var helt let at samle de 10 Sportsforeninger under een Hat eller at tilvejebringe den betydelige Kapital, som vilde være nødvendig til Anlæg af en Idrætspark, der kunde være Aarhus By værdig. Begge de to Maal var imidlertid blevet naaet, saaledes at Hr. Lausen den 25. Februar i Aar kunde meddele Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse, at der fra privat Side var tilvejebragt et Beløb paa 250000 Kr. til en Idrætspark, og at der var dannet en Fællesorganisation for de forskellige Idrætsforeninger, samt at der var grundlagt en Idrætsfond paa 10000 Kr. I Mellemtiden var der blevet afholdt en Mængde Møder mellem Udvalget og Komiteen for Idrætsparken. Komiteen havde hævdet, at Indretningen af en Idrætspark var en kommunal Opgave, og at Kommunen derfor maatte yde det største Tilskud, medens Udvalget, selv om det maatte erkende, at det var en kommunal Sag, hævdede, at Sagen enten maatte udskydes foreløbig eller Planen betydeligt reduceres. Fra først af var der Tale om et Areal paa 60 Tdr. Land, men man nøjedes nu med langt mindre, fordi Planen om Indretning af en Galopbane var blevet opgivet. Om den Grund, der skulde afgives, samt om Vej-anlæg og Anlæg af Kloak-, Vand-, Gas- og Elektricitetsledninger kunde man nok enes, idet der

derom havde været Enighed i Byraadet, da Sagen sidst forelaa, og Forhandlingerne havde derfor væsentligt drejet sig om Tilskudet i Penge. At der maatte et Tilskud til fra Kommunens Side, hvis Sagen skulde løses, havde Taleren i sin Tid stærkt betonet i Byraadet, men et enkelt Medlem, vistnok Hr. N. Joh. Laursen, havde da formanet til, at det kontante Tilskud blev saa lille som muligt, fordi han mente, at der maaske blev ofret vel meget paa Sporten, og Udvalget havde af al Magt bestræbt sig for at følge Hr. N. Joh. Laursens Hensættelse. Det vanskelige for Udvalget i saa Henseende laa imidlertid deri, at det maatte erkende, at Opgaven i Virkeligheden var kommunal, og at andre Byer, f. Eks. Randers og Odense, havde ofret betydelige Beløb til Indretning af Sportspladser, men den største Vanskelighed fremkom dog derved, at Priiserne paa Materialier steg meget betydeligt, medens Forhandlingerne stod paa. Nu var man dog kommet saa vidt, at Udvalget kunde indstille den ovenfor aftrykte Overenskomst til Byraadets Godkendelse. Som man vilde se af Overenskomsten, skulde Kommunen foruden Grunden tilskyde et kontant Beløb paa 200000 Kr., foruden at den skulde afholde Udgiften til Vejanlæg og Anlæg af de forskellige Ledninger. Sidstnævnte Udgift var i Slutningen af 1917 kalkuleret til 69000 Kr. men paa Grund af Prisstigningen maatte der her til antagelig lægges 25—33 %. Fra privat Side var Tilskudet sat til 300000 Kr. Det kunde vel siges, at det var et stort Beløb, Kommunen maatte af med, men Tilskudet fra de private var dog større, og naar man betænkte, at det i Virkeligheden blev ydet til Løsning af en kommunal Opgave, maatte man indrømme, at det vidnede om Storsyn eller Fremsyn, hvad man nu vilde kalde

det. Der burde derfor lyde en Tak til de Mænd, der havde sat sig til Maal at gennemføre Planen, og som havde skaffet Pengene til Veje. Man kunde med Sandhed sige, at disse Mænd havde bragt et stort Offer for Ungdommen og derigennem for Aarhus By. Byen fik vel en stor direkte Udgift, men den vilde antagelig ogsaa faa en indirekte Indtægt derved, at Sportsstævnerne vilde trække mange Folk til Byen. Der vilde blive Bænk til de forskellige Arter af Boldspil foruden Styrtebade, Foredragssal, Omklædningsværelser o. s. v., i det hele taget alt fuldt moderne indrettet. Som man vilde se af Overenskomsten, havde Komiteen forpligtet sig til at drive Banen i de første 5 Aar fra Aabningsdagen at regne uden Udgift for Kommunen. Dette maatte anses for meget heldigt for Kommunen, idet de første Aar sandsynligvis vilde medføre forskellige Børnesygdomme for Institutionen. Endvidere vilde man af Overenskomstens §§ 5, 6 og 7 se, at Byraadet havde en meget væsentlig for ikke at sige afgørende Indflydelse paa Driften og alle betydelige Afgørelser. idet ingen Beslutning vilde være gyldig, hvis Fler-tallet af de i Afstemningen deltagende af Byraadet valgte Medlemmer ikke stemte derfor. Det var saaledes lykkedes Udvalget at faa en Overenskomst, som i alle Henseender var fuldt forsvarlig for Kommunen. Nogle vilde maaske mene, at Tiden ikke var heldig til at anlægge saa stor en Institution, og denne vilde vel ogsaa være blevet billigere, hvis den var blevet anlagt for 2—3 Aar siden. Dette havde imidlertid ikke været muligt, ligesom det heller ikke lod sig gøre at udskyde Sagen, fordi de private saa vilde tage deres Tilskud tilbage. Iøvrigt vilde Anlægget jo ogsaa skaffe en Del Arbejde. Sluttelig kunde Taleren meddele,

at Finansministeren efter Anbefaling af Generaldirektionen for Statsbanerne havde overladt Stadion Buerne fra Københavns gamle Banegaard ganske gratis, hvilket der var al god Grund til at sige Tak for. Paa Udvalgets Vegne kunde Taleren meget anbefale Byraadet at tiltræde Overenskomsten. Udvalget vilde være taknemmelig, hvis Byraadet vilde vedtage Indstillingen enstemmigt, da der deri vilde ligge den største Tak til Komiteen for dens fortjenstfulde Arbejde.

Formanden vilde finde det mest rigtigt, at Sagen blev underkastet en 2. Behandling og henvist til Budgetudvalget. Denne Fremgangsmaade vilde dog antagelig kun have formel Betydning, saaledes at de private Bidragydere nok kunde gaa ud fra, at Beslutningen i Dag var den afgørende. Naar Taleren ikke vilde stille Forslag om, at Sagen ogsaa blev henvist til Skovudvalget, skyldtes det, at dette Udvalg ofte havde talt om og var enige om den.

Brøndum bemærkede, at skønt Sagen i sig selv havde hans fulde Sympati, fordi han ansaa det for bedre, at Ungdommen gik til Idræt end til andre mindre heldige Steder, saa havde han dog været meget betænkelig ved at faa Sagen fremmet nu, fordi han ikke ansaa Tidspunktet for helt belejligt. Det drejede sig jo om en ret stor Sum til et Etablissement, man ikke vidste, hvor stor Brug der vilde blive for de nærmeste Aar. Men paa den anden Side maatte det ogsaa tages i Betragtning, at de private Velyndere af Sagen havde haft gode Kaar til at faa skaffet Penge til Sagen, og at deres vigtigste Betingelse var, at Arbejdet blev begyndt nu. Desuden var der jo blevet gjort gældende, at der vilde blive en Del Jord- og Byggearbejde, og Rigtigheden heraf maatte

indrømmes, selv om der næppe i første Omgang blev synderligt Jordarbejde; der var i hvert Fald kun beregnet 10000 Kr. hertil. Taleren havde i Udvalget sagt, at han gerne vilde støtte Sagen, men havde tillige fremført sine Betænkkeligheder. I Virkeligheden var det ikke blot med Hensyn til Pengene, der kunde være Betænkkeligheder, men der skulde jo ogsaa lægges en hel Del Ledninger, og man vidste intet om, hvorledes det stillede sig med at skaffe de fornødne Materialier. I sin Tid havde Taleren derfor foreslaaet; at man tilsagde Sagen Støtte ved at gaa i Gang med Byggearbejderne og saa baandlagde det private Tilskud, imod at Kommunen paatog sig Forpligtelse til at fuldføre hele Anlægget indenfor en vis Tidsfrist, men dette havde de private Velyndere ikke villet være med til. Spørgsmaalet var da, om de privates Gave paa 300000 Kr. var saa meget værd, at Byen burde ofre andre 300000 Kr., nemlig kontant 200000 Kr. plus Udgiften til Veje og Ledninger, og da Taleren mente, at de 300000 Kr. mere end dækkede Merudgiften ved at udføre Arbejdet nu, og da det var blevet lovet, at man vilde lempe sig med Materialierne, saaledes at andre Byggeforetagender ikke blev generet, kunde Taleren stemme for Sagens Realisation.

N. Joh. Laursen havde taget Ordet, fordi Hr. Møller havde nævnt, at Taleren i sin Tid havde advaret imod, at Kommunen ofrede et altfor stort Beløb paa denne Sag. Nu kunde man imidlertid se, hvad Sagen vilde koste, og som den forelaa, kunde Taleren stemme for den, og han vilde ønske, at de Mænd, der havde sat sig i Spidsen for Sagen, maatte faa Glæde af den. Vor Tid var dog sikkert inde paa at tillægge den legemlige Sport noget større Betydning, end den

vilde vise sig at have, og man tillagde den sikkert en Evne til at skabe en sund Ungdom, som den ikke havde. Man gik ganske roligt ud fra, at et sundt Legeme skabte en sund Sjæl, men dette var næppe rigtigt, snarere kunde man maaske sige, hvis man vilde sætte Sagen paa Spidsen, at dersom man lagde noget større Vægt paa den sjælelige Sundhed, saa kom det sunde Legeme ogsaa. Taleren vilde derfor haabe, at den Foranstaltning, man nu iværksatte, vilde blive ledsaget af andre Bestræbelser, der mere tænkte paa det indre Menneske; thi det var vist ikke utænkeligt baade at dyrke Sporten og forbinde andre Bestræbelser dermed sigtende til at gøre hele Mennesket sundt. Taleren kunde tænke sig, at det, han her sagde, ikke var stemmende med Tidens Tanker, men han havde syntes, at det burde siges med Henstilling til dem, der skulde drive Stadion, at tænke over, om det ikke var værd at tage det ind under Overvejelserne. Iøvrigt vilde Taleren gøre opmærksom paa den kedelige Modsigelse, der var i, at man samtidig med at vedtage Stadionsagen ødelagde Børnenes Legemsøvelser ved at tage Gymnastiksalene i Brug til Husvilde. Dette skyldtes jo Bolignøden og kunde ikke være anderledes, men der var som sagt en Modsigelse deri.

Christensen vilde finde det heldigt, om de private Bidragydere kunde lade sig bevæge til at tage Sagen i 2 Temp, saaledes at man nu nøjedes med at opføre en Stadion med Opvisningsbane. Da Kommunen skulde afgive et stort Areal, vilde der være nogen Rimelighed i at vælge den Fremgangsmaade, imod at Kommunen forpligtede sig til at løse den anden Del af Opgaven, nemlig Anlæg af Øvelsesplads sammen med Stadion, naar de nuværende Øvelsespladser maatte inddrages. Hvis

man gik den Vej, vilde Kommunen undgaa at tilskyde 200000 Kr. i Øjeblikket, hvilket sikkert vilde være heldigt. Taleren vilde derfor henstille til Udvalget at forsøge at komme frem ad den Vej. Det var i det hele taget et Spørgsmaal, om Sagen ikke var slaaet vel stort op i Forhold til Byens Størrelse, og man kunde nok for en langt mindre Sum faa noget, der baade var godt og tidssvarende. Naar de første 5 Aar var gaaet, vilde de egentlige Mangler vise sig, og det blev da Kommunen, som maatte afhjælpe dem, saa det blev ikke nogen billig Historie i det lange Løb. Taleren vilde stemme for Forslaget, men han vilde henstille til Udvalget at søge en saadan Ordning truffet, at Kommunen kunde udskyde Udbetalingen af de 200000 Kr. imod at paatage sig Forpligtelse til senere Anlæg af Øvelsesplads.

Jakob Jensen syntes ikke, man kunde sige, at Sagen var blevet presset frem, eftersom det var 4 Aar siden, den blev taget op af de Mænd, som interesserede sig for den. Vilde man nu forsøge at faa Stadions Opførelse udskudt længere end sket, maatte man forstaa, at de private kunde blive ked af det og sige, at nu maatte Planen realiseres. Det var jo ikke Smaabeløb, en Del af dem havde tilskudt. Det var ganske unyttigt at fremhæve, hvad der havde været fremme i Udvalget, saaledes som Hr. Brøndum havde gjort, idet man nu var kommet til det Punkt, at den ene Part ikke vilde vente længere og spurgte den anden Part, om den vilde være med. Udvalget havde holdt igen, saa længe det var muligt, og havde forlangt Tilskudet fra de private forøget med 50000 Kr., og denne Sum havde de skaffet. Endvidere havde det faaet Staten til at skænke Buerne. Forlangte man nu

atter Sagen udskudt, vilde man baade miste de privates 300000 Kr. og Statens smukke Gave. Udvalget havde derfor enstemmigt anbefalet Byraadet at godkende Overenskomsten, og det troede ikke, man kunde faa Sagen ordnet mere fordelagtigt for Kommunen. Den egentlige Overledelse af hele Institutionen vilde komme til at ligge hos Byraadet, saa dette kunde faa fuld Indseende med, hvorledes Sporten blev fremmet. Taleren skulde ikke komme ind paa Hr. N. Joh. Laursens Betragtninger ud over at sige, at det næppe var saa let at faa en sund Sjæl i et sygt som i et sundt Legeme. Iøvrigt kunde Taleren tænke sig, at den borgerlige Gruppe vilde sætte Hr. N. Joh. Laursen ind i Ledelsen for Stadion, saaledes at han mulig derved kunde faa sine Tanker realiseret. Idrætsparken og Stadion var næppe projekteret for stort, ja Taleren var endog tilbøjelig til at tro, at der snarere burde bygges noget større straks. Til Spørgsmaalet om, hvorvidt det rette Tidspunkt var kommet til Sagens Realisation kunde der siges, at andre Byer saasom Odense og Randers opførte Stadion, og at der ingen Grund var til, at Aarhus skulde staa tilbage. Der var Jordarbejde for meget mere end 10000 Kr., da Vejarbejdet vel ogsaa maatte kaldes Jordarbejde. Foruden den Betydning, som Stadion vilde faa for Sporten og derigennem for Ungdommen, maatte det bemærkes, at »Friheden« blev omdannet paa særdeles heldig Maade. Havde Hr. N. Joh. Laursen, da der første Gang, ja anden og tredje Gang, fra socialdemokratisk Side blev stillet Forslag om at bygge Beboelseshuse, været paa samme Side som Taleren, vilde man nu have været fri for at benytte Skolernes Gymnastikhuse til Bolig for husvilde.

M i k a e l J o h a n s e n fandt, at Tiden var for alvorlig til at give saa stort et Beløb ud til en saadan Institution. Taleren skulde dog ikke modsætte sig Forslaget, hvad vel heller ikke kunde hjælpe, men han maatte have Lov til at sige, at han nærede Betænkelse ved Sagen, og han maatte kræve, at Sagen blev forelagt for baade Budgetudvalget og Skovudvalget, inden den blev endeligt vedtaget. Der var noget mærkeligt i, at medens man, da der forleden var Tale om at sælge Jord billigt til en Byggeforening, havde hævdet, at man ikke burde forære Kommunens Jord bort, nu glat væk kunde gaa med til at forære baade et langt større Jordstykke og et stort kontant Beløb bort.

B r a m m e r kunde slutte sig til Hr. Møllers Udtalelse om, at der skulde lyde en Tak til de private Bidragydere. Der havde været en Tid, da Taleren mente, at Sagen burde udskydes, men efterhaanden som Tiden var gaaet, og meget tydede paa, at det vilde vare længe, inden der atter blev billigere Priser, var han kommet til den Anskuelse, at det vilde være betænkeligt at udskyde Sagen mere. Det var Taleren en Tilfredsstillelse, at Projektet var blevet noget begrænset, saaledes at Idrætsfolkene foreløbig kunde beholde deres nuværende Øvelsespladser. Maaske kunde de forskellige Vej- og Ledningsanlæg komme til Nytte paa anden Maade end netop for Stadion.

P. P e t e r s e n havde stadig været meget betænkelig ved Sagen og syntes ikke om disse Gaver til Kommunen, da der gerne var en ubehagelig Hage ved dem. Desuden troede han ogsaa, at der blev drevet vel meget Afguderi med Sporten. Paa den anden Side var de privates Tilskud, 300000 Kr., saa stort, at man burde modtage det,

og da Foranstaltningen skaffede en Del Arbejde, og Institutionen vel ogsaa i det lange Løb bragte Byen pekuniær Fordel, kunde Taleren stemme for Forslaget.

J a k o b J e n s e n fandt det kedeligt, at Hr. Mikael Johansen stadig syntes at nære Tilbøjelighed til at forvanske Kendsgerningerne.

F o r m a n d e n paatalte Hr. Jakob Jensens Udtalelse.

J a k o b J e n s e n syntes, at den sidste Tid burde have belært Hr. Mikael Johansen om, at han maatte lade den Slags falde bort. Det var ganske misvisende at sammenligne denne Sag med Salget af Jord til Byggeforeningen. Der var intet at sige til, at Sagen blev sendt baade til Budgetudvalget og Skovudvalget, skønt det sidstnævnte Udvalg i et Møde med Udvalget for Byens Udvikelse og Bebyggelse havde billiget, at den paa-gældende Del af Skoven blev inddraget til For-maalet.

B e c h vilde have fundet det smukkest, om Byraadet med en ganske kort Motivering havde vedtaget Sagen og derved understreget Takken til de private Bidragydere. Sagen havde Talerens fulde Sympati, og han kunde ganske give Hr. N. Joh. Laursen Ret i, at den sjælelige Side ikke burde negligeres, men han troede, at der netop var god Basis for den aandelige Sides Udvikling paa en Udvikling af den legemlige Side. Taleren vilde gerne pege paa, at de 34 Tdr. Land, som Byen skulde afgive, ogsaa blev givet til Udvikling af »Friheden«. Dette Anlæg var eller vilde blive Byens Hjerte, og Tilstømningen til det vilde sikkert blive større og større. Med de nu projekterede Vejanlæg vilde »Friheden« blive et baade pompøst og smukt Anlæg, og Stadion og Øvelsespladsen

.

vilde slutte sig smukt til det kuperede og ægte danske Terræn. Dette burde drages med ind i Byraadets Betragtninger. Dersom Stadionsagen var blevet gennemført noget tidligere, vilde den naturligvis være blevet noget billigere, men det havde man jo ikke turdet. Der var dog endnu ikke Tegn til, at man var naaet til Højden med Priserne, hvorfor det var bedre at tage fat nu end om f. Eks. et halvt Aars Tid. Taleren kunde varmt anbefale Byraadet at vedtage Indstillingen.

Christensen fandt dog, at man burde have Lov til at tale om en Sag, der krævede saa stort et Tilskud fra Kommunens Side og det tilmed paa en Tid, da der var god Brug for Pengene til andre Formaal, som man fra anden Side ikke altid var lige saa glad ved. Spørgsmaalet var i Virkeligheden, om man ikke for de 300000 Kr., som var indsamlet ad privat Vej, kunde faa en fuldgod Sportsplads, og om de private Bidragydere ikke kunde formaas til at overlade det til Kommunen at anvende sit Bidrag, efterhaanden som det blev nødvendigt at inddrage de hidtilværende Øvelsespladser. Naar Sagen skulde sendes til Budgetudvalget og Skovudvalget, vilde det vel være rigtigst ogsaa at sende den til de Udvalg, som havde med de forskellige Ledninger at gøre, for at de kunde erklære sig angaaende Udgiften paa dette Omraade.

Mikael Johansen bemærkede, at det nu snart hørte til Dagens Orden, at Hr. Jakob Jensen overfaldt Taleren med Uartigheder. Da Hr. Jakob Jensen formentlig med sine Bemærkninger om den sidste Tid havde tænkt paa Valgene, vilde Taleren bemærke, at han ikke havde noget at skamme sig over, og at han haabede, at andres Samvittighed var lige saa god som hans.

Brøndum fandt, at Byens Borgere havde Krav paa at kende de Forudsætninger, hvorunder Enstemmigheden i Udvalget var opnaaet; derfor havde Taleren anført, hvilken Stilling han havde taget i Udvalget. Det vilde være heldigt, om de private Bidragydere kunde gaa med til den af Hr. Christensen anbefalede Fremgangsmaade, men der var vist næppe nogen stor Udsigt dertil. Taleren var ikke ganske vis paa, at »Friheden« vilde vinde ved at blive omdannet til et Parkanlæg, eller at Publikum vilde sætte saa stor Pris paa at færdes i en Park som i en Skov. De private Gave var storstilet, men den vilde have været endnu mere værdifuld, hvis Bidragyderne kunde have lempet sig noget efter Kommunens vanskelige Stilling. Det var Talerens Overbevisning, at Idrætten bidrog til at bevare mange fra at faa en usund Sjæl i et mindre sundt Legeme.

Møller takkede for den Tilslutning, Sagen havde faaet. Til Hr. Brøndum bemærkede Taleren, at han kunde ønske, at man fremtidig blev fri for at faa Udvalgsbehandlingerne fremdraget i Byraadet. Iøvrigt havde jo alle Udvalgets Medlemmer haft de samme Betæneligheder som Hr. Brøndum, og Udvalget havde gjort alt muligt for at faa Sagen godt og fordelagtigt tilrettelagt for Kommunen, men naar der nu var opnaaet Enighed, og man altsaa vilde stemme for Ordningen, var der ingen Grund til at fremføre Betænelighederne. Taleren skulde gerne have taget Hensyn til Hr. Christensens Henstilling, hvis han troede, der var noget at gøre, men det troede han absolut ikke. Udvalget havde gjort alt muligt for at faa Sagen trukket ud og for at faa det størst mulige Bidrag fra privat Side. Til Hr. Mikael Johansen bemærkede Taleren, at Sagen i 1916 i

Virkeligheden kom fra Skovudvalget som en kommunal Sag. Desuagtet skulde Taleren intet have imod, at Skovudvalget atter fik Sagen til Behandling, men han troede ikke, der vilde komme synderligt ud deraf. Sluttelig udtalte Taleren overfor Hr. P. Petersen, at Gaven sikkert blev givet for Sagens Skyld, og uden at de private Bidragydere forbandt nogen Bagtanke dermed.

P. P e t e r s e n havde med sine Ord kun sigtet til Forlangendet om, at Sagen skulde gennemføres straks.

S a l l i n g kunde støtte Sagen, da han var overbevist om, at de Penge, man gav ud til Sportens Fremme, blev godt udgivet. Det var glædeligt at høre, at de nuværende Øvelsespladser ikke vilde blive nedlagte. Taleren henstillede til Udvalget at sørge for, at saa vidt muligt kun lokale Folk blev antaget til Arbejdets Udførelse. Trods den store Arbejdsløshed blandt Byens Arbejdere, havde man dog hørt, at der maatte indskrives fremmed Arbejdskraft, og det skulde man helst undgaa, naar det lod sig gøre. Der var ingen Tvivl om, at Stadion vilde blive en Tiltrækningskraft for Aarhus.

Sagens Overgang til 2. Behandling vedtoges enstemmig, idet den henvistes til Budgetudvalget og Skovudvalget.

16. (J. Nr. 151—1918). Indstilling fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse om **Anlæg af Vejen i Forlængelse af Vejen mellem Sporvejs-selskabets Grund og Skoven** indtil Vejen bag Marselisborg Skole.

Indstillingen vedtoges under den Forudsætning, at den i Indstillingen ommeldte Udgravning af Moserne i »Friheden« finder Sted.

17. (J. Nr. 133—1918). Besværing fra Villaejere i Langelandsgade og Chr. Winthersvej over, at der

er solgt **Villagrunde til en Byggeforening** i Kvarteret.

Møller oplyste, at de paagældende Villaejere dels besværede sig over, at Grunden var solgt billigere til Byggeforeningen end almindeligt, og dels forespurgte, om de kunde købe mere Grund til deres Villaparceller. Det var ikke rigtigt, at Byggeforeningen havde købt til en billigere Pris end andre, idet det virkelige Forhold var, at Kommunen paa Grund af de særlige Forhold havde givet Foreningen et Tilskud. Der var intet til Hinder for, at de paagældende kunde købe mere Grund til deres Villaparceller. Udvalget indstillede, at der blev svaret i Overensstemmelse hermed.

Niels Jensen kunde ønske, at de, der havde Haver der, hvor Byggeforeningens Huse skulde ligge, snart kunde faa Besked om, hvornaar de skulde afgive Haverne, eller om de i det hele taget skulde afgive dem i Sommer, eftersom det blev sagt, at det ikke foreløbig blev til noget med Byggeriet.

Jakob Jensen vilde betone, at Tilskudet til Byggeforeningen var ganske svarende til det Tilskud, man havde givet i andre Tilfælde, og at det maatte betragtes som bortfaldet, hvis der ikke blev bygget i Sommer.

P. Petersen var bange for, at der vilde komme til at mangle Materialier til dette Byggeforetagende.

Indstillingen tiltraadtes.

18. (J. Nr. 144—1918). Indstilling fra Udvalget for **Opførelse af kommunale Beboelsesbygninger** om, at der stilles 325000 Kr. til Raadighed til Opførelse af 5 Ejendomme.

Jakob Jensen udtalte sin Glæde over, at de, der tidligere havde været imod at bygge kom-

munale Beboelseshuse, nu var kommet til den Anskuelse, at det var den eneste Udvej. Det nu foreliggende Forslag gik ud paa at opføre 5 Ejendomme med hver 10 Stykker 2 Værelsers Lejligheder, altsaa ialt 50 Lejligheder, ved de Mezasvej. Beklagelsesvis var Prisen paa Materialier nu saa højt oppe, at det var omtrent dobbelt saa dyrt at bygge som før Krigen. Taleren vilde benytte Lejligheden til at lægge Rigsdagsmændene paa Sinde, at de søgte at faa Regeringen til at fastsætte Maximalpriser paa Byggematerialer; thi Priserne paa Materialier var steget i en saadan Grad, at det ikke syntes helt nødvendigt. Til Opførelsen af de 5 Ejendomme ønskede Udvalget en Bevilgning paa 325000 Kr., og det mente, at det kunde komme igennem med dette Beløb. Som bekendt havde Arkitekt Høegh-Hansen udarbejdet Skitze for Bebyggelse af den Karre, der var Tale om, og Udvalget vilde derfor indstille, at man antog Hr. Høegh-Hansen som Arkitekt.

N. J o h. L a u r s e n troede, det vilde være rigtigt at faa en Forhandling med Arkitekten angaaende Arkitekthonoraret, for at dette ikke uden videre skulde stige sammen med Materialepriserne.

F o r m a n d e n anbefalede, at Sagen blev henvist til Budgetudvalget.

Overgik til 2. Behandling og henvistes til Budgetudvalget.

19. (J. Nr. 33—1918). Skrivelse fra Statsbanerne angaaende **Planer for Forandringer ved Badevej og Havnevej.**

Planerne godkendtes.

20. (J. Nr. 146—1918). Indstilling fra Udvalget for Belysningsvæsenet om **Udvidelse af Gasværkets Maalerværksted.**

C h r i s t e n s e n anbefalede Forslaget, der gik ud paa, at Maalerværkstedet blev udvidet til en Udgift af 30000 Kr., der tænktes taget af Laan. Det havde vist sig særdeles heldigt, at Belysningsvæsenet havde indrettet sig paa selv at reparere Maalerne, men en Udvidelse af Værkstedet var nu nødvendig, fordi man selv maatte lave en Del, som man tidligere fik fra Udlandet. Desuden tænkte Udvalget ogsaa paa, at man selv senere vilde færdigere Maalere.

S a l l i n g var ikke begejstret for, at Belysningsvæsenet tænkte paa selv at fabrikere Maalerne. Det var i sin Orden, at det selv reparerede Maalerne, men disses Fabrikation burde fremdeles ske ude i Byen.

C h r i s t e n s e n troede ikke, Hr. Salling kunde have stor Interesse i, at en Fabrik i Stubbekøbing vedblivende tjente en Del Penge, som Kommunen selv kunde tjene.

S a l l i n g kunde nok tænke sig, at et Aarhus-firma tog Fabrikation af Gasmaalere op.

Overgik til 2. Behandling og henvistes til Budgetudvalget.

21. (J. Nr. 70—1918). Andragende fra Kirkeinspektionen for Domkirken om Tilladelse til at anlægge en **Tunnel for en Varmledning fra Kirken til Skolegade Nr. 15.**

B r ø n d u m meddelte, at Brolægningsudvalget ikke mente, at man kunde give Tilladelsen, før man kendte Planerne for Bispetorvets Regulering. Desuden syntes Kirkeinspektionen ikke at være klar over, om den vilde benytte den fremsendte Plan eller en anden. Udvalget havde intet imod, at Tilladelsen blev givet, men mente blot, man maatte afvente Planerne for Bispetorvet, og disse vilde forhaabentlig snart komme.

N. J o h. L a u r s e n udtalte, at Domkirkens Varmeapparat ikke magtede sin Opgave. Den højeste Varmegrad, det havde præsteret i Kirken sidste Vinter, havde været 8—9 %, og det var selvfølgelig lovlig lidt. Det var derfor nødvendigt, at det ny Varmeapparat blev fuldført i Sommer. Foruden at det vilde være økonomisk heldigt at erstatte det gamle Apparat med et nyt, maatte det ogsaa erindres, at Statens Bevilling paa 305000 Kr. var givet under den Forudsætning, at der skulde tages fat paa baade Reparationen og Varmeapparatet i Sommer. Taleren vilde derfor henstille til Brolægningsudvalget at stille sig saaledes til Sagen, at der kunde tages fat paa Arbejdet snarest og i hvert Fald i Sommerens Løb.

B e c h l oplyste, at Planerne for Regulering af Bispetorvet efter Konkurrencen havde været udstillede i København, og at de først op imod Valgene var kommet tilbage. Derved var Sagen blevet noget forsinket, men vilde nok blive afsluttet, naar Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse atter kunde træde sammen. Det vilde næppe blive noget helt let Arbejde at komme til et afsluttende Resultat, da ingen af de præmierede Projekter kunde bruges, hvorfor der maatte en Gennemarbejdning til. Udvalget skulde imidlertid fremme Sagen det mest mulige. Hvis man vilde give Tilladelsen til Kirken nu, maatte det være med det Forbehold, at Tunnellen skulde lægges om, hvis den kom til at gribe ind i den Ordning, man til sin Tid maatte vedtage for Bispetorvet.

B r ø n d u m bemærkede, at hvis Temperaturen havde været lav i Kirken sidste Vinter, saa havde den ogsaa været lav i mange Hjem i Byen. Det var umuligt at give Kirken den ønskede Tilladelse,

med mindre man tog det af Hr. Bech nævnte Forbehold.

J a k o b J e n s e n henstillede, at Brolægningsudvalget tog Sagen tilbage, for at der kunde skaffes Klarhed over, hvilken Vej Kirkeinspektionen egentlig ønskede, at Tunnellen skulde gaa.

B e c h vilde finde det rigtigt, at Sagen gik til Erklæring af Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse.

P. P e t e r s e n saa intet til Hinder for, at man i Princippet vedtog at meddele Tilladelsen.

B r ø n d u m kunde godt gaa med til, at Tilladelsen i Princippet blev givet. Det drejede sig jo kun om, i hvilken Højde Tunnellen skulde lægges

Sagen gik tilbage til Brolægningsudvalget.

22. (J. Nr. 74—1918). Forslag fra Brandkommissionen til **Anbringelse af Brandhaner ved Trælasthandelens Oplag ved Silkeborg Landevej.**

Fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse forelaa følgende Erklæring:

»De paa Planen viste Brandhaner kan anbringes paa de forhaandenværende Hovedvandledninger med Undtagetse af de med I og VI betegnede Haner, af hvilke den førstnævnte fordrer en ny Vandledning, som der ikke er nogen Nødvendighed for at lægge nu, medens den for sidstnævnte Brandhane nødvendige Vandledning først vil blive lagt, naar den paagældende Gade langs Banen bliver anlagt.

Ved Købekontrakten med Aarhus Trælasthandel om Arealet ved Silkeborg Landevej er der ikke paalagt Kommunen nogen særlig Forpligtelse til at anlægge den for Brandhane Nr. I nødvendige Vandledning.«

B e c h forelagde Indstillingen.

Brøndum henstillede, at Brandhanerne blev opstillet inde ved Huslinien og ikke som i Østergade ude ved Kanten af Fortovet.

Mikael Johansen fandt det vedblivende uklart, hvem der skulde betale de paagældende Vandleddninger.

Jakob Jensen indsaa ikke, hvilket andet Svar Udvalget kunde give.

Christensen henstillede at bede Brandkommissionen overveje, om den ikke i Øjeblikket kunde undlade at forlange Haner opstillet, hvor der ingen Ledninger var.

Det vedtoges at svare Brandkommissionen overensstemmende med den af Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse afgivne Erklæring.

23. (J. Nr. 36—1918). Indstilling fra Slagtehusudvalget om **Foretagelse af forskellige Bygnings- og Brolægningsarbejder ved Slagtehuset.**

Jakob Jensen anbefalede Indstillingen.

Formanden havde intet imod, at Bevillingen blev givet, da Sagen for saa vidt var behandlet i Budgetudvalget.

Indstillingen vedtoges.

24. (J. Nr. 132—1918). Indstilling fra Brolægningsudvalget om **Anlæg af et Kogeri for Køkkenaffald** til en anslaaet Udgift af 17000 Kr.

Sagen, som behandlede sammen med den følgende Sag, henvistes til Behandling af Brolægningsudvalget og Fattigudvalget i Forening.

25. (J. Nr. 48—1918). Indstilling fra Brolægningsudvalget om **Tillæg til Sundhedsvedtægten angaaende Nyttiggørelse af Køkkenaffald.** (Se B Side 21).

Brøndum udtalte, at det efter de af Udvalget foretagne Undersøgelser, hvorom der tidligere var aflagt Beretning, syntes at være ufor-

svarligt at lade Køkkenaffaldet gaa til Spilde, og at Udvalget derfor i Henhold til Byraadets Bemyndigelse havde ladet udarbejde Planer for et Kogeri beliggende ved Viborg Landevej. Det var disse Planer, der nu forelaa for Byraadet, men der var sket det, at der i Dag var kommet et Forslag frem om at forbinde Udnyttelsen af Køkkenaffaldet med et kommunalt Svinehold. Fra først af havde der ogsaa været Tale om Svinehold, men Udvalget var kommet til det Resultat, at det vilde være bedst kun at samle og koge Affaldet og sælge det til omboende Folk. Der forelaa adskillige gode Tilbud om Køb af dette Affald. Udgiften til selve Kogriet var anslaaet til 17000 Kr., men antagelig vilde Udgiften blive den samme, hvor Kogriet end blev lagt. Spørgsmaalet var nu, om Kommunen skulde oprette et Svinehold paa Fattigvæsenets Ejendom i Stautrup, saaledes som der nu var Forslag fremme om, men helt bortset herfra, burde Kogriet vedtages. Skulde man enes om et Svinehold i Stautrup, kunde Affaldet enten koges her i Byen og derefter føres til Stautrup eller ogsaa føres derud, hvor Kogriet saa maatte være. I ethvert Tilfælde skulde Kogriet til, saa det vilde være rigtigt at faa Beløbet bevilget.

J a k o b J e n s e n bemærkede, at Køkkenaffaldet fra en Del af de store Hoteller og andre store Ejendomme allerede nu blev benyttet til Svinefoder. Taleren henstillede til Udvalget, at det selv anskaffede Opsamlingsbeholdere og lod dem saaledes indrette, at de kunde transporteres bort og renses. Blev de ikke det, vilde der snart blive en ulidelig Stank i Gaardene. Da der nu var Tanke fremme om at forene Kogriet med et Svinehold paa Fattigvæsenets Gaard i Stautrup,

vilde Taleren henstille til Brolægningsudvalget og Fattigudvalget at søge at blive enige, inden der blev truffet nogen Beslutning i Byraadet. Med Hensyn til Forslaget til Tillæg til Sundhedsvedtægten bemærkede Taleren, at han aldrig før ved Lovgivningsarbejde havde set, at man vilde lægge Ansvar for det ene Menneskes Opførsel over paa det andet; men saaledes vilde det blive efter Forslaget, idet Grundejerne kunde blive straffede for Forsømmelser af Lejerne. Saadan noget kunde man ikke have, Ansvar maatte lægges paa den, der begik Forseelsen. Taleren vilde bestemt fraraade, at man vedtog de to Forslag, der nøje hørte sammen, og han vilde foreslaa, at begge Forslag blev vist tilbage til Udvalget.

K j e l d S ø r e n s e n troede, det var rigtigt at løse Opgaven ved Udnyttelse af Køkkenaffaldet i Forbindelse med et Svinehold paa Arbejdsanstalten i Stautrup; men vilde man den Vej ud, vilde det være bedst at bygge Kogeriet derude og køre Affaldet direkte derud. Taleren henstillede, at man overlod det til de to Udvalg at forhandle om Sagen. Taleren kunde ganske slutte sig til Hr. Jakob Jensens Udtalelser om Forslaget angaaende Sundhedsvedtægten. Det vilde være uheldigt at gøre Husejerne ansvarlige for Lejernes Gerninger.

M i k a e l J o h a n s e n kunde for en Gangs Skyld fuldstændig give Hr. Jakob Jensens Ord sin Tilslutning. Det havde forbavset ham meget, at et Forslag som det vedrørende Sundhedsvedtægten overhovedet kunde komme frem.

F o r m a n d e n gjorde opmærksom paa, at det i Forslaget til Tillæg til Sundhedsvedtægten udtrykkelig stod, at det var Husbeboerne, der havde Pligt til at opsamle Køkkenaffaldet.

M i k a e l J o h a n s e n mente, at det efter Forslaget var Grundejerne, der baade skulde bekoste Beholderne og bære Ansvar for, at Affaldet blev opsamlet. Kommunen burde selv bære hele Udgiften. Iøvrigt kunde hele Foranstaltningen næppe betale sig, og i mange Gaarde var der slet ikke Plads til Beholderne.

P. P e t e r s e n gjorde opmærksom paa, at der i Udvalgets Forslag intet stod om, at Grundejerne skulde have de af forskellige Talere nævnte Forpligtelser. Det var sikkert Amtslægens og Politimesterens Forslag, de Herrer talte om. Skulde Affaldet benyttes i Forbindelse med Svinehold paa Arbejdsanstalten i Stautrup, vilde Taleren anbefale, at Kogeriet blev lagt derude.

N. J o h. L a u r s e n bemærkede, at som Forslaget til Tillæg til Sundhedsvedtægten nu var formet, lagde den Ansvar paa den, der foretog Handlingen. Taleren ansaa det for tvivlsomt, om Foretagendet vilde blive økonomisk heldigt, men paa den anden Side skulde han indrømme, at man maaske ikke havde Raad til at lade de paa-gældende Værdier gaa til Spilde.

B r ø n d u m var forbavset over, at man fra en vis Persons Side altid forvekslede Brolægningsudvalget med Taleren. Dette tydede paa, at der fra den Side blev set ganske ensidigt paa Sagen. Det var ikke Taleren, men Politimesteren, der havde foreslaaet at lægge Ansvar paa Ejeren. Som Forslaget nu var formet, kunde det ikke gaa nogen for nær. Forslaget om Kogeriet var helt igennem bygget paa de af Udvalget foretagne Undersøgelser, og et lignende System blev med Held praktiseret i Malmø og andre Byer. I Berlin Hamborg og Stockholm havde man i mange Aar nyttiggjort Køkkenaffaldet paa lignende Maade.

Det var aldeles ikke Meningen, at der skulde gaas frem med Strengthed hverken i den ene eller den anden Henseende, men selvfølgelig maatte der Tvangsbestemmelser til, hvis Affaldet skulde opsamles. Med Hensyn til Beholderne kunde man nok her som andre Steder lempe sig frem.

J a k o b J e n s e n mente, at Hr. Brøndums Udtalelser bekræftede, at Brolægningsudvalgets Forslag i Virkeligheden indeholdtes i Politimesterens Forslag. Taleren kendte ikke noget til, at noget Medlem af Byraadet havde handlet saaledes, som Hr. Brøndum sagde. Taleren ønskede Forslaget godt og regelret formet, men det var det ikke, ja Udvalget var jo end ikke klar over, hvor det ønskede Kogeriet lagt.

B e c h udtalte, at Sagens økonomiske Kerne var Udgiften til Beholderne. Hvis man blot regnede med 1000 Beholdere, vilde Udgiften hertil mindst blive 35000 Kroner, dertil kom de 17000 Kr. til Kogeriet, altsaa ialt over 50000 Kr. Endelig vilde Anskaffelsen af saa mange Beholdere næsten ganske blotte Landet for Zink eller galvaniseret Jern.

M i k a e l J o h a n s e n mente, at der maatte mindst 5000 Beholdere til. Det maatte klares, hvem der skulde anskaffe Beholderne og føre Tilsyn med deres Tømning.

F o r m a n d e n mente, at det tydeligt fremgik af Indstillingen, at det var Husbeboerne, der havde Ansvaret for Affaldets Opsamling. Derimod var Spørgsmaalet om Beholdernes Anskaffelse ikke afgjort i Indstillingen.

C h r i s t e n s e n bemærkede, at en af de nuværende Beholdere i hver Ejendom nok kunde forbeholdes for Køkkenaffald. Dersom Kogeriet kunde forbindes med Svinehold paa Arbejdsan-

stalten, vilde der ikke være stor Risiko forbundet med Sagen. Taleren anbefalede, at de to Udvalg samarbejdede om Sagens Realisation.

Brøndum havde tidligere sagt, at det var Hensigten, hvor der var flere Beholdere i en Ejendom, at reservere den ene for Køkkenaffald. Der vilde altsaa kun blive faa Steder, hvor det vilde være nødvendigt at anskaffe en Ekstrabeholder. Maaske kunde ogsaa Træbeholdere anvendes. Med det paaregnede Affald vilde der kunne opføres ca. 4—500 Svin om Aaret, og der var ingen Tvivl om, at det vilde være til stor Gavn for Gaarden i Stautrup at faa et stort Svinehold. Taleren haabede, at man vilde føre Forhandlingerne paa Basis af, at Sagen skulde gennemføres, og han ønskede meget, at Udvalget kunde faa det at vide i dette Møde.

Salling troede, at Spørgsmaalet om Beholderne vilde volde adskillige Vanskeligheder, da de nuværende Beholdere ikke lod sig bruge til Køkkenaffald, fordi de ikke var vandtætte, og Træbeholdere kunde lige saa lidt bruges, da de i Tørke vilde falde fra hinanden.

Jakob Jensen henstillede, at Udvalget først saa at komme til Rette med Politimesteren om, hvorledes Beholderne skulde indrettes.

Udsattes.

26. (J. Nr. 155—1918). Indstilling fra Brandkommissionen om **Ansættelse af 2 Reservebrandmænd** under Brandmandskabets Sommerferie.

Henvistes til Budgetudvalget.

27. (J. Nr. 152—1918). Forslag til **Instruks for Inspektricen ved Kommunens Hospitaler.**

Godkendtes.

28. (J. Nr. 140—1918). Indstilling fra Skoleudvalget om, at det ved Skolemulkter i 1917 indkomne Be-

løb, 568 Kr. 94 Øre, udbetales til Foreningen
»**Kunsten i Skolen**«.

Indstillingen vedtoges.

29. (J. Nr. 58—1918). Andragende fra Skrædernes Fagforening angaaende **Dyrtidstillæg ved Leverancearbejder**.

Christensen foreslog, at Andragendet blev henvist til Forhandling mellem de Udvalg, der havde med Uniformer at gøre, og Svendenes og Mestrenes Organisationer.

Andragendet henvistes til Behandling af de Udvalg, under hvilke de i Andragendet ommeldte Arbejder sorterer.

30. (J. Nr. 116—1918). Andragende fra Aarhus Amts landøkonomiske Selskab om Leje af »Vennelyst og Eksercerpladsen til **Dyrskue**.

Fra vedkommende Udvalg forelaa Indstilling om, at Andragendet bevilgedes paa visse nærmere fastsatte Vilkaar.

Indstillingen vedtoges.

31. (J. Nr. 400—1917). **Købekontrakt** med Skolebestyrerinde Frk. N. Koch angaaende en Grund ved Louisegade.

Godkendtes.

32. (J. Nr. 22¹—1918). **Købekontrakt** med Ingeniør C. A. R. Bech angaaende en Villagrund ved Marselisborg Have.

Godkendtes.

33. Andragende om **Dispensation fra Bygningslovens § 21** for:

a. (J. Nr. 2¹⁵—1918). Toldbodgade Nr. 2.

b. (J. Nr. 2¹⁶—1918). Fiskergade Nr. 83.

Anbefaledes.

34. (J. Nr. 76—1918). Andragende fra Aarhus Vognmandsforening om **Forhøjelse af Taksterne for Kaperkørsel** med 50 %.

Fra Brolægningsudvalget forelaa Indstilling om, at Taksten kun forhøjes for Kørsel fra Byen til Skovene og omvendt, og at Forhøjelsen er rent midlertidig. Kørsel fra Skolebakken til Riis Skov forhøjes derved fra 25 Øre til 40 Øre pro persona, og Kørsel fra Spanien til Varna og Frederikshøj forhøjes derved fra 35 Øre til 50 Øre pro persona.

Indstillingen vedtoges.
